

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1.

(Offentlighed i forvaltningen).

Til § 1.

Bestemmelsen fastslår lovens hovedprincip, hvorefter enhver kan forlange at blive gjort bekendt med dokumenter i sager, der er eller har været under behandling i den offentlige forvaltning. Begæringen skal dog indeholde en nærmere angivelse af den sag, hvis dokumenter den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med.

Til stk. 1. Bestemmelsen svarer med visse ændringer til kommissionsudkastets § 1.

Efter kommissionsudkastet kan kun *danske statsborgere* forlange at blive gjort bekendt med en forvaltningssags dokumenter (betænkningen s. 61). Efter justitsministeriets opfattelse er det imidlertid tvivlsomt, om det er hensigtsmæssigt at undergive offentlighedsprincippet denne begrænsning. Der kunne snarere være grund til at begrænse adgangen til at blive gjort bekendt med en sags dokumenter til personer, der *har bopæl her i landet*. En sådan begrænsning synes mere adækvat i forhold til offentlighedsprincippetets formål end statsborgerbegrænsningen, der især må forekomme mindre heldig med henblik på personer, der er statsborgere i et andet nordisk land, jfr. herved Nordisk Råds rekommandation nr. 7/1953.

En begrænsning af lovens anvendelsesområde enten til personer, der er danske statsborgere, eller til personer, der har bopæl her i landet, vil give anledning til visse praktiske vanskeligheder, idet der opstår spørgsmål om, på hvilken måde den, der fremsætter begæring om dokumentoplysning, skal dokumentere, at han opfylder den nævnte betingelse. En begrænsning af lovens anvendelsesområde som den omhandlede vil endvidere næppe få større praktisk betydning, idet personer, der ikke kan påberåbe sig lovens bestemmelser, formentlig i almindelighed vil kunne få andre til at fremsætte begæringen på deres vegne. Justitsministeriet har derfor fundet det rigtigst at foreslå, at retten til at få oplysninger tilkommer enhver.

I overensstemmelse med kommissionsudkastets § 1 angår bestemmelsen kun sager, der hører under den offentlige forvaltnings afgørelse, eller i hvis behandling forvaltningen på anden måde deltager. Loven omfatter således ikke dokumenter, som private indleverer til opbevaring på offentlige biblioteker og arkiver.

Udtrykket „den offentlige forvaltning“ omfatter ikke blot den del af forvaltningsmyndighedernes virksomhed, der går ud på at udfærdige offentlig-

retlige retsakter, men også anden offentlig virksomhed, såsom trafik, undervisning, byggeri, landbrug, indgåelse af kontraktsforhold og konsultativ virksomhed.

Loven finder endvidere anvendelse, hvadenten den nævnte virksomhed udøves af de almindelige forvaltningsmyndigheder inden for stat og kommune, af særlige nævn eller råd (f. eks. taksationskommissioner, landvæsensretter, ankenævn m. v.), eller af særlige forvaltningsenheder, såsom købstadkommunale havne, selvejende kirker, forsorgscentre m. v. Også midlertidige udvalgs og kommissioners virksomhed er omfattet af loven, såvel som organer, hvis virksomhed udelukkende er af konsultativ karakter, f. eks. retslægerådet. Koncessionerede selskaber og selskaber, hvori det offentlige er aktionær eller interessent eller lignende, vil derimod ikke — uanset arten af den virksomhed de udøver — være omfattet af lovens bestemmelser. Det samme gælder de kommunale fællesskaber, der er oprettet i selskabsform, f. eks. kraftværker. Institutioner, der modtager tilskud fra det offentlige, vil ikke af den grund være omfattet af loven.

Lovforslaget omfatter, ligesom partsoffentlighedsloven, ikke den forvaltning, der hører under domstolene, jfr. herved bl. a. retsplejelovens § 14.

Medens det er klart, at folketinget og de egentlige folketingsudvalg ikke omfattes af loven, kan udtrykket „den offentlige forvaltning“ rejse visse afgrænsningsproblemer med hensyn til andre myndigheder med tilknytning til folketinget. Uden for loven falder statsrevisionen og folketingets ombudsmand, der på folketingets vegne har indseende med forvaltningen. For så vidt angår udvalg, nævn m. v., der består af folketingsmedlemmer, og som ned sættes ved lov, må vægten lægges på en vurdering af, om de overvejende er udøvere af administrative funktioner eller alene har karakter af et parlamentarisk tilsyn med forvaltningen.

Det fremgår af formuleringen, at en begæring om at blive gjort bekendt med en sags dokumenter skal imødekommes, selv om den pågældende sag ikke er afgjort. Efter forslaget § 6, stk. 2, gælder dette dog ikke fuldtud med hensyn til sager om lovgivning, herunder bevillingslove.

Kommissionsudkastet indeholdt i § 1, 2. pkt., en bestemmelse, hvorefter en begæring om at blive gjort bekendt med en sags dokumenter kunne afslås, hvis det var åbenbart, at den pågældende ikke havde nogen rimelig interesse i, at den blev efterkommet. Formålet med bestemmelsen var at give forvaltningen mulighed for at udelukke notoriske kverulanter fra at besvære myndighederne med at begære oplysninger om sager, i hvilke det er åben-